

จตุลสารข่าววินัยและคุณธรรม

ฉบับที่ ๓ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

จตุลสารข่าววินัยและคุณธรรม ฉบับนี้ขอนำเสนอความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและกรณีตัวอย่างการกระทำผิดวินัย ผู้สนใจสามารถเข้าเยี่ยมชมเว็บไซต์ของกลุ่มเสริมสร้างวินัยและระบบคุณธรรม และดาวน์โหลดข้อมูลได้ที่ <https://www.discipline-ops.com/>

กรณีตัวอย่างการกระทำผิดวินัย

ปลอมจนเป็นเรื่อง

นายดอกกรัก ข้าราชการ มีหน้าที่รับผิดชอบงานให้คำปรึกษาผู้ป่วย งานส่งข้อมูลผู้ป่วย งานตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร เช่น ใบรับรองแพทย์ ใบรับรองความพิการ ใบแสดงความเห็นแพทย์ โดยพบว่าตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๖๒ ถึงเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๒ นายดอกกรัก ได้กระทำการปลอมลายมือชื่อแพทย์ประจำโรงพยาบาล จำนวน ๓ ราย คือ นางสาวเอ นางสาวบี และนายดำ ในเอกสารหนังสือรับรองความพิการให้กับประชาชนในพื้นที่อำเภอ จำนวน ๓๐ ราย เพื่อนำไปใช้ประกอบในการขึ้นทะเบียนเป็นผู้พิการและขอมีบัตรผู้พิการที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อนำไปยื่นขอรับเงินเบี้ยเลี้ยงยังชีพผู้พิการ ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยไม่ปรากฏว่าประชาชนทั้ง ๓๐ ราย ดังกล่าว ได้เข้ามารับบริการที่โรงพยาบาลแต่อย่างใด และมีการเรียกหรือรับเงินจากประชาชน รายละ ๒,๐๐๐ บาท (สองพันบาทถ้วน) เป็นการตอบแทน ซึ่งสอดคล้องกับค่าให้การของนางแดง (อสม.) ให้การว่านายดอกกรัก บอกว่าสามารถดำเนินการออกเอกสารรับรองความพิการได้ โดยไม่ต้องเดินทางเข้ามาตรวจสุขภาพที่โรงพยาบาล และมีค่าดำเนินการที่ประชาชนต้องจ่าย รายละ ๒,๐๐๐ บาท (สองพันบาทถ้วน) และนายดอกกรัก จะนำเงินดังกล่าวไปมอบให้กับแพทย์ประจำโรงพยาบาล ที่เป็นผู้ออกเอกสารรับรองความพิการนางแดง จึงนำเรื่องนี้ไปพูดคุยในหมู่บ้าน ประชาชนในพื้นที่จึงบอกต่อและมาติดต่อเพื่อให้ดำเนินการออกเอกสารรับรองความพิการ ส่วนกรณีการออกเอกสารหนังสือรับรองความพิการของโรงพยาบาลให้แก่ประชาชนผู้มารับบริการนั้น นางสาวเชียว ให้การว่าในทางปฏิบัติแพทย์จะเป็นผู้ตรวจประเมินวินิจฉัยและกรอกข้อมูลในเอกสารทั้งหมด รวมทั้งลายมือชื่อแพทย์ผู้ทำการตรวจด้วยตนเอง จะไม่มีการมอบหมายให้พยาบาลเป็นผู้ทำแทน ทั้งนี้ นายดอกกรัก ได้ให้การรับสารภาพต่อคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง และได้มีการบันทึกถ้อยคำรับสารภาพเป็นหนังสือ ต่อมานายดอกกรัก ได้รับอนุญาตให้ลาออกจากราชการ พุทธิการณ์ของนายดอกกรัก ดังกล่าว เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานกระทำการหาผลประโยชน์อันอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรมหรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน ตามมาตรา ๘๓ (๕) ประกอบมาตรา ๘๕ (๗) และฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๕ (๔) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงโทษปลดออกจากราชการ

ย้อนหลัง...

ย้อนหลังเป็นเหตุ

นายต้นกล้า ผู้รับผิดชอบโครงการอาหารปลอดภัย ปี ๒๕๖๐ ได้จัดทำโครงการอาหารปลอดภัย ซึ่งได้รับอนุมัติงบประมาณในการจัดทำโครงการ เป็นเงิน ๑๐๐,๙๖๐ บาท (หนึ่งแสนเก้าร้อยหกสิบบาทถ้วน) โดยโครงการดังกล่าวมีทั้งหมด ๒ กิจกรรม คือ ๑) กิจกรรมการอบรมนักเรียนและครูอนามัยโรงเรียน ในเขตรับผิดชอบ งบประมาณเป็นเงิน ๕๑,๑๖๐ บาท (ห้าหมื่นหนึ่งพันหนึ่งร้อยหกสิบบาทถ้วน) มีกำหนดการจัดอบรม ในวันที่ ๒๑ - ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๐ และ ๒) กิจกรรมอบรมผู้ประกอบการอาหาร ร้านอาหารแผงลอย ในเขตรับผิดชอบ เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทุกแห่ง และเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง ในอำเภอ งบประมาณเป็นเงิน ๔๙,๘๐๐ บาท (สี่หมื่นเก้าพันแปดร้อยบาทถ้วน) มีกำหนดการจัดอบรม ในวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๐ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นายต้นกล้า ได้ดำเนินการโครงการดังกล่าวล่าช้ากว่ากำหนด และได้จัดทำโครงการย้อนหลัง โดยกิจกรรมที่ ๑ ได้ดำเนินการจัดอบรม ในวันที่ ๒๕ - ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๐ และกิจกรรมที่ ๒ ได้ดำเนินการจัดอบรมในวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ พฤติการณ์ของนายต้นกล้า ดังกล่าวเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการด้วยความตั้งใจอุตสาหะเอาใจใส่ และรักษาประโยชน์ของทางราชการ และรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา ตามมาตรา ๘๒ (๓) มาตรา ๘๓ (๑) และมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงโทษตัดเงินเดือนในอัตราร้อยละ ๒ ของเงินเดือนที่ได้รับในวันที่มีคำสั่งลงโทษเป็นเวลาสองเดือน

บำบัดน้ำเสีย

นายรักษน้ำ ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ควบคุมงานก่อสร้างตามคำสั่งจังหวัด ในการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียโรงพยาบาล โดยคณะกรรมการตรวจการจ้างได้ตรวจรับงานก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียของโรงพยาบาล โดยไม่ตรวจสอบดูให้ดีว่าระบบบำบัดน้ำเสียจุดที่ ๑ (หลังอาคารผู้ป่วยนอก) น้ำเสียจากอาคารผู้ป่วยนอกสามารถไหลเข้าระบบบำบัดน้ำเสียได้หรือไม่ เนื่องจากถังระบบบำบัดน้ำเสียอยู่สูงจากระดับดินเดิมประมาณ ๘๐ เซนติเมตร สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน และระดับความลาดเอียงของท่อที่รับน้ำเสียจากอาคารผู้ป่วยนอกที่เชื่อมต่อเข้ากับถังของระบบบำบัดน้ำเสียมีความลาดเอียงไม่เพียงพอที่จะทำให้น้ำเสียจากอาคารผู้ป่วยนอกไหลเข้าถังระบบบำบัดน้ำเสียได้ และไม่ตรวจสอบดูให้ดีว่าระบบท่อถังบำบัด

น้ำเสียมีการเชื่อมต่อท่อรับน้ำเสียจากอาคารผู้ป่วยนอกทุกจุดที่มีน้ำเสียหรือไม่ โดยพบว่าการวางระบบท่อได้เชื่อมต่อกับจุดรับน้ำเสียเพียงบางจุดเท่านั้น สำหรับระบบบำบัดน้ำเสียจุดที่ ๒ บริเวณด้านข้างอาคารโรงซักฟอกที่มีการก่อสร้างเพื่อรองรับน้ำเสียจากโรงครัว (แต่ยังไม่มีการก่อสร้างโรงครัว) มีการวางท่อรองรับน้ำเสีย

จากอาคาร...

จากอาคารโรงครัวที่จะสร้างในอนาคต ๑ จุด ซึ่งถึงบ่อบาดน้ำเสียและระบบท่อที่วางไว้รองรับน้ำเสียอยู่สูงกว่าระดับดินเดิมประมาณ ๘๐ เซนติเมตร ซึ่งสามารถมองได้ด้วยตาเปล่าได้อย่างชัดเจนการก่อสร้างไม่เป็นไปตามรูปแบบรายการในสัญญา เมื่อการก่อสร้างระบบบ่อบาดน้ำเสียได้ดำเนินการแล้วเสร็จตามสัญญาแต่กลับไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ เป็นเหตุให้ราชการได้รับความเสียหาย ต่อมาภายหลังได้มีการแจ้งให้ผู้รับจ้างได้เข้าซ่อมแซมแก้ไขระบบบ่อบาดน้ำเสียของโรงพยาบาล จนสามารถใช้งานได้และไม่เกิดความเสียหายแก่ทางราชการแล้ว พฤติการณ์ของนายรักษน้ำดังกล่าว เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติของคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาล และปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ และฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดี หรือความก้าวหน้าแก่ราชการด้วยความตั้งใจ อุตสาหะเอาใจใส่ และรักษาประโยชน์ของทางราชการ ตามมาตรา ๘๒ (๒), (๓) ประกอบมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงโทษตัดเงินเดือน ในอัตราร้อยละ ๔ เป็นเวลา ๓ เดือน

เสพจนได้เรื่อง

นายมะขาม มีพฤติกรรมผิดปกติและตรวจพบเมทแอมเฟตามีนในปัสสาวะ ต่อมานายมะขามมีอาการอ่อนเพลีย คลุ้มคลั่ง เจ้าพนักงานตำรวจสถานีตำรวจภูธรสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จึงได้ทำการจับกุมและทำการตรวจปัสสาวะเพื่อทดสอบสารเสพติด โดยใช้ชุดทดสอบสารเมทแอมเฟตามีนชนิดแบบหยอด ซึ่งผลการทดสอบเป็นบวก และนายมะขามยอมรับว่าได้เสพสารเสพติดมาจริง เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ณ โรงพยาบาล ต่อมาเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ โรงพยาบาลได้ส่งตัว นายมะขามไปรับการรักษาตัว ณ โรงพยาบาลจิตเวช ซึ่งนายแพทย์สรุปการรักษาว่า นายมะขามได้รับการรักษาที่โรงพยาบาลจิตเวชแบบผู้ป่วยใน ตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๓ ด้วยอาการอ่อนเพลีย ไม่นอน พูดคนเดียว ก้าวร้าว ซึ่งระยะเวลาสี่เดือนก่อนเข้ารับการรักษา มีประวัติดื่มสุราต่อเนื่องและใช้ยาไอซ์มาประมาณสองปี ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคจิตจากการใช้สารเสพติดหลายประเภทและโรคติดสารเสพติดหลายประเภทเรื้อรัง

แต่ไม่ครบกระบวนการบำบัดและรับประทานยาไม่ต่อเนื่อง ติดตามอาการตามนัดเมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๓ พบว่าได้กลับไปดื่มสุรา สัปดาห์ละ ๑ วัน และผลตรวจสารเมทแอมเฟตามีนเป็นบวก ต่อมานายมะขามได้แจ้งด้วยตนเองว่า

ได้เสพยา...

ได้เสพยาไอซ์ระหว่างดื่มสุราในคืนวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ โรงพยาบาลจึงได้ทำการตรวจปัสสาวะ นายมะขาม ในวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เวลาประมาณ ๑๐.๓๐ น. และพบเมทแอมเฟตามีนในปัสสาวะจริง พฤติการณ์ของนายมะขาม ดังกล่าว จึงเป็นการกระทำผิดวินัยฐานไม่รักษาชื่อเสียงของตนและไม่รักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย ตามมาตรา ๘๒ (๑๐) และมาตรา ๘๔ และฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๕ (๔) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงโทษปลดออกจากราชการ

ถูกปลด !! เพราะเอื้อประโยชน์ผู้รับจ้าง

เรื่องนี้ผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานเทศบาลสามัญ ตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานการช่าง ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการตรวจการจ้างโครงการก่อสร้างถนน โดยเมื่อผู้รับจ้างส่งมอบงานงวดสุดท้าย ผู้ควบคุมงานได้มีหนังสือถึงประธานกรรมการตรวจการจ้างว่า ผู้รับจ้างทำงานไม่ครบตามประมาณการที่กำหนดในสัญญาเพราะไม่มีพื้นที่ให้ทำ ได้แก่ บ่อพัก คสล. ๗ บ่อ และงานเครื่องหมายจราจรบนผิวทางที่ทาสีไม่ครบตามปริมาณพื้นที่ที่ตกลงในสัญญา เนื่องจากวิศวกรโครงการได้คำนวณพื้นที่การทำงานผิดพลาดไปจากพื้นที่จริงซึ่งมีน้อยกว่าจากที่คำนวณไว้ ในการจ่ายเงินแก่ผู้รับจ้างจึงควรหักเงินในส่วนที่ไม่ได้ทำจริงออก

ในการประชุม คณะกรรมการตรวจการจ้างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรหักเงินค่าจ้างตามที่ผู้ควบคุมงานเสนอ แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าควรหักเงินเฉพาะในส่วนของบ่อพัก คสล. ๗ บ่อ เท่านั้น ส่วนการทาสีเครื่องหมายจราจรบนผิวทางต้องจ่ายตามสัญญา **เพราะเป็นงานเหมารวม** โดยผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือถึงนายกเทศมนตรีเสนอให้มีการตรวจรับงานดังกล่าว โดยไม่ผ่านประธานกรรมการตรวจการจ้างก่อน

จากนั้นนายกเทศมนตรีได้อนุมัติให้จ่ายเงินแก่ผู้รับจ้างตามความเห็นของผู้ฟ้องคดี ต่อมามีการร้องเรียนว่าผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบช่วยผู้รับเหมา จึงมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงและคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง สรุปว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการจงใจไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการและกระทำการข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตน เป็นเหตุให้ทางราชการเสียหายอย่างร้ายแรง ควรลงโทษปลดออกจากราชการ

นายกเทศมนตรีจึงมีคำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์ ซึ่งต่อมาคณะกรรมการพนักงานเทศบาล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีมติให้ยกคำอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง

กรณีนี้ ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า นายกเทศมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีอำนาจตามประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน และเมื่อกรณีนี้มีมูลตามที่ผู้ถูกกล่าวหาจึงแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง อันเป็นการดำเนินการตามรูปแบบขั้นตอนและวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนดไว้

คดีมีประเด็นที่พิจารณาว่า ผู้ฟ้องคดีได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ และพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือไม่ ?

แม้ว่าเอกสารประกวดราคาและสัญญาจ้างจะเป็นสัญญาแบบเหมารวมก็ตาม แต่ตามหนังสือของผู้ควบคุมงานที่ได้แจ้งว่ามีปริมาณการตีเส้นจราจรจริงไม่ถึงตามที่กำหนดในสัญญา ซึ่งการประมาณราคา ค่าจ้างคิดตามปริมาณงานที่ทำจริงโดยมีการกำหนดจำนวนที่แน่ชัดเป็นตารางเมตร ดังนั้น การคำนวณค่าใช้จ่ายจึงต้องขึ้นอยู่กับปริมาณงานว่ามีเท่าใด เมื่อช่างผู้ควบคุมงานได้รายงานปัญหาดังกล่าวแล้ว กรณีเช่นนี้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นกรรมการตรวจการจ้างและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการออกแบบ บริหารการก่อสร้าง การผังเมืองและการโยธา ก็ย่อมต้องรู้ว่าควรหักเงินค่าเนื้องานที่ไม่ได้ทำสถิติเส้นจราจรให้ครบออก และแม้ว่าการคำนวณเนื้อที่การทาสีจราจรผิดพลาด (มาแต่ต้นขณะทำสัญญา) จะเป็นส่วนหนึ่งในขั้นตอนการออกแบบโครงการ ซึ่งเกิดขึ้นก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะย้ายมาดำรงตำแหน่งที่เทศบาลดังกล่าวก็ตาม ผู้ฟ้องคดีย่อมไม่อาจกล่าวอ้างความผิดพลาดดังกล่าวให้ตนพ้นจากภาระหน้าที่ที่ต้องระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการได้

การที่ผู้ฟ้องคดียืนยันให้คิดค่างานแบบเหมารวม โดยมีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยตรง ทั้งที่ควรเสนอผ่านประธานกรรมการตรวจการจ้างก่อน การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการจงใจกระทำการ ข้ามชั้นการบังคับบัญชา และยังปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ฟ้องคดีมีการชักจูงผู้ใต้บังคับบัญชา

ซึ่งเป็นคณะกรรมการตรวจการจ้างให้เห็นคล้อยตามตน ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีจงใจกระทำโดยมีพฤติการณ์ที่เอื้อประโยชน์แก่ผู้รับจ้าง โดยไม่ได้ระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการตามหน้าที่ ทำให้เทศบาลต้องจ่ายเงินเป็นจำนวนมากให้ผู้รับจ้างไปโดยไม่สมควร พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง คำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจตามความเหมาะสมแก่กรณี ที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๑/๒๕๕๙)

คดีนี้ ศาลปกครองสูงสุดได้วางหลักในการคิดคำนวณการจ่ายเงินค่าจ้างแก่ผู้รับจ้าง กรณีไม่อาจทำงานตามสัญญา แม้ว่าสัญญาจะกำหนดให้จ่ายแบบ “เหมารวม” จะต้องพิจารณาจาก ปริมาณการทำงานจริงเป็นสำคัญ รวมทั้งการเสนอความเห็นในฐานะกรรมการตรวจการจ้างจะต้องเสนอ ผ่านประธานกรรมการตรวจการจ้าง การเสนอต่อผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจการจ้างหรือผู้มีอำนาจอนุมัติจ่ายเงินตามสัญญาถือเป็นการกระทำการข้ามชั้นผู้บังคับบัญชา ทั้งในการเป็นกรรมการ ตรวจการจ้างที่มีความเชี่ยวชาญในงานย่อมสามารถรักษาประโยชน์ของทางราชการได้ดี การเสนอ ความเห็นให้จ่ายเงินแก่ผู้รับจ้างโดยไม่หักส่วนที่ไม่ได้ทำงานจริงออก และยังชักจูงกรรมการอื่น ให้เห็นคล้อยตามตน ถือเป็นการจงใจเอื้อประโยชน์แก่ผู้รับจ้างทำให้หน่วยงานเสียหาย เป็นการกระทำ ความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

(หนังสือพิมพ์ อปท.นิวส์ คอลัมน์ “ก้าวสู่สังคมธรรมาภิบาลกับศาลปกครอง”)

ความประพฤติเสื่อมเสีย ... เพราะมีพฤติกรรม “แอบรัก” ..!

คดีปกครองที่จะนำมาฝากเพื่อเป็นอุทาหรณ์ในคอลัมน์ระเบียบกฎหมายฉบับนี้ ซึ่งมีประเด็นปัญหาที่น่าสนใจเกี่ยวกับการรับฟังพยานหลักฐานก่อนที่ผู้มีอำนาจจะใช้ดุลพินิจในการวินิจฉัยออกคำสั่งลงโทษทางวินัยข้าราชการที่ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงเนื่องจากมีความสัมพันธ์กับชายอื่นที่มีใจชายที่เป็นคู่สมรสของตนทำให้เสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ

คดีนี้เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งรับราชการครูถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงเนื่องจากภรรยาของนาย ร. ร้องเรียนกล่าวหาว่า นาย ร. กับผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นครูโรงเรียนเดียวกันได้อยู่กินร่วมกันฉันสามีภรรยาอย่างเปิดเผยและไม่อุปการะเลี้ยวอุบุตร เป็นเหตุให้ครอบครัวได้รับความเดือดร้อน โดยผลการสอบสวนของคณะกรรมการเห็นว่าทั้งคู่มีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวตามข้อร้องเรียนจริง

ผู้มีอำนาจจึงมีคำสั่งลงโทษปลดนาย ร. ออกจากราชการ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) มีคำสั่งลงโทษลดขั้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๑ ขั้น

ในส่วนของผู้ฟ้องคดีนั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รายงานผลการดำเนินการทางวินัยต่อเลขาธิการ ก.ค. และต่อมา ก.ค. มีมติให้มีคำสั่งเพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีจากลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น เป็นปลดออกจากราชการ โดยเห็นว่าพฤติกรรมผู้ฟ้องคดีเป็นกรณีกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงสมควรได้รับการพิจารณาระดับเดียวกับนาย ร. ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีคำสั่งเพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีเป็นปลดออกจากราชการ

ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งเพิ่มโทษจึงได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว หลังจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (นายกรัฐมนตรี) มีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งเพิ่มโทษผู้ฟ้องคดี และคำสั่งยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงหรือไม่ ? และศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยการใช้ดุลพินิจในการออกคำสั่งลงโทษทางวินัยโดยพิจารณาจากหลักฐานอย่างไร ? เพราะการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงเนื่องจากมีความสัมพันธ์ฉันสามีภรรยาหรือหญิงอื่นที่มีใจภรรยาหรือสามีของตนนั้นต่างฝ่ายต่างก็ยอมอ้างพยานหลักฐานของตนเพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตน

ซึ่งคดีนี้ ภรรยาของนาย ร. (ผู้กล่าวหา) อ้างพยานซึ่งเป็นเพื่อนบ้านของผู้ฟ้องคดีจำนวนสามคนโดยบางรายอยู่บ้านติดกับผู้ฟ้องคดี บางรายอยู่บ้านตรงข้ามกับผู้ฟ้องคดี และบางรายมีบ้านห่างจากผู้ฟ้องคดี ๔๐ เมตรรวมถึงครูในโรงเรียน ได้ให้การต่อคณะกรรมการสอบสวนเป็นทำนองเดียวกันว่าพบเห็นนาย ร. พักอาศัยอยู่ที่บ้านผู้ฟ้องคดีเรื่อยมา ส่วนพยานที่เป็นบุตรสาวของนาย ร. ซึ่งขณะที่ให้การต่อคณะกรรมการสอบสวน พยานมีอายุ ๒๒ ปี ได้ให้การว่าบิดามีได้อาศัยกับพยานและมารดาแล้วโดยพยานไปหาบิดาที่บ้านของผู้ฟ้องคดีหลายครั้งก็เห็นบิดาอยู่กับผู้ฟ้องคดีทุกครั้ง และให้การว่าได้เคยแจ้งให้บิดาและผู้ฟ้องคดีไปตกลงกับมารดาของพยานซึ่งเป็นผู้กล่าวหา

ผู้ฟ้องคดี...

ผู้ฟ้องคดี (ผู้ถูกกล่าวหา) อ้างพยานซึ่งเป็นข้าราชการครูในโรงเรียน โดยให้การในทำนองเดียวกันว่าทั้งสองไม่มีพฤติกรรมด้านชู้สาว แต่พยานทราบพฤติกรรมทั้งสองเฉพาะอยู่ในโรงเรียน โดยมีพยานที่เป็นครูบางรายซึ่งบ้านอยู่ห่างจากผู้ฟ้องคดีประมาณ ๑๕๐ เมตร ให้การว่า ไม่เห็นนาย ร. พักอาศัยอยู่กับผู้ฟ้องคดี นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดียังอ้างพยานที่เป็นบุตรของผู้ฟ้องคดีกับสามีเดิมและพี่สาวของนาย ร. อีกด้วย

คดีนี้ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติม คือ ก่อนหน้านี้ผู้ฟ้องคดีและนาย ร. เคยถูกลงโทษทางวินัย เพราะเหตุประพฤติเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ในตำแหน่งหน้าที่ เนื่องจากบุคคลทั้งสองมีความสัมพันธ์ที่ไม่เหมาะสม

การใช้ดุลพินิจออกคำสั่งเพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีจากลดชั้นเงินเดือน ๑ ชั้น เป็นปลดออกจากราชการชอด้วยกฎหมายหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การใช้ดุลพินิจออกคำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง ขึ้นอยู่กับการรับฟังและชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานของผู้กล่าวหาและผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งการที่นาย ร. จะไปอยู่กินร่วมกันฉันสามีภรรยาที่บ้านพักของผู้ฟ้องคดีอย่างเปิดเผยหรือไม่นั้น ผู้กล่าวหาและผู้ถูกกล่าวหาต่างมีพยานยืนยันข้อกล่าวอ้างของตน ซึ่งการพิจารณาว่ามีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกันหรือไม่นั้น ไม่จำเป็นต้องถึงขนาดว่ามีการอยู่อาศัยในบ้านร่วมกันฉันสามีภรรยา เนื่องจากการเป็นชู้ย่อมเป็นความลับเฉพาะชายหญิงคู่หนึ่ง กรณีจึงต้องพิจารณาจากพฤติการณ์ที่ปรากฏตามคำให้การของพยาน

โดยจากคำให้การของบุตรนาย ร. ซึ่งเป็นผู้บรรลุนิติภาวะที่ย่อมมีความคิดเป็นของตนเอง ไม่โอนเอียงไปฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง อีกทั้งก็ได้เป็นผู้ที่ยื่นเรื่องร้องเรียนกล่าวหา เชื่อได้ว่า เป็นไปตามข้อเท็จจริง ไม่มีลักษณะโกรธเคืองหรือประสงค์จะให้ร้ายต่อบิดาของตน ประกอบกับคำให้การของพยานผู้ฟ้องคดี แม้จะไม่เคยเห็นนาย ร. มาพักอาศัยอยู่กับผู้ฟ้องคดี แต่ก็พบเห็นนาย ร. มาหาผู้ฟ้องคดีที่บ้านของผู้ฟ้องคดีจริง ทั้งในช่วงเวลาพักเที่ยงและเวลาหลังเลิกงานซึ่งผู้ฟ้องคดีกับนาย ร. เคยถูกลงโทษทางวินัย กรณีมีความสนิทสนมแสดงออกจนทำให้บุคคลอื่นเข้าใจว่ามีความสัมพันธ์กันเกินกว่าเพื่อนมาก่อน และเป็นเหตุให้นาย ร. กับผู้กล่าวหาต้องทะเลาะกัน โดยผู้ฟ้องคดีก็ทราบข้อเท็จจริงเป็นอย่างดีแต่มิได้เลิกยุ่งเกี่ยวและยังคงติดต่อสัมพันธ์กับนาย ร. มาโดยตลอด ทั้งที่ทราบดีว่าจะเป็นเหตุให้เกิดความแตกแยกของครอบครัวผู้กล่าวหา อันจะนำไปสู่การถูกร้องเรียนและถูกลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง พฤติการณ์ที่ไม่อาจเลิกยุ่งเกี่ยวข้องกันได้นั้น จึงเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีและนาย ร. มีความสัมพันธ์กันฉันชู้สาวจริง

เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการครูมีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้และอบรมลูกศิษย์ให้เป็นคนดี แต่กลับประพฤติตนไม่เหมาะสมทั้งที่เคยถูกลงโทษมาแล้วครั้งหนึ่ง จนเป็นเหตุให้ครอบครัวของผู้กล่าวหาต้องแตกแยก จึงเป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๙๕/๒๕๕๗)

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดในคดีนี้ เป็นบรรทัดฐานที่ดีให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการใช้ดุลพินิจออกคำสั่งทางปกครองในเรื่องหนึ่งเรื่องใด ซึ่งตามมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ว่า ต้องพิจารณาพยานหลักฐานที่ตนเห็นว่าจำเป็นแก่การพิสูจน์ข้อเท็จจริง การแสวงหาพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง การรับฟังพยานหลักฐาน คำชี้แจงหรือความเห็นของคู่กรณีหรือของพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญที่คู่กรณีกล่าวอ้าง ดังนั้น ในเบื้องต้นถือเป็น

หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องที่จะต้องรวบรวม ตรวจสอบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องอย่างรอบคอบ และรอบด้านเพื่อชี้แจงน้ำหนักหรือพิสูจน์ให้ทราบว่า พยานหลักฐานใดมีน้ำหนักควรแก่การรับฟังหรือเชื่อถือได้ เพียงใด และหากเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการเช่นนั้นแล้ว ย่อมส่งผลทำให้การใช้ดุลพินิจในออกคำสั่งเป็นไป โดยชอบด้วยกฎหมาย สามารถอำนวยความเป็นธรรมให้กับคู่กรณีได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ คดีนี้ยังเป็น อุทาหรณ์ที่ดีสำหรับข้าราชการทั่วไปที่ต้องดำรงตนมิให้เสื่อมเสียแก่ศักดิ์และตำแหน่งของตน รวมทั้งไม่มี พฤติกรรมในลักษณะของการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ซึ่งกรณีการมีความสัมพันธ์ฉันสามีภรรยา กับชายหรือ หญิงอื่นที่ไม่ใช่คู่สมรสของตนนั้น ถือเป็นเหตุในลักษณะดังกล่าว อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงด้วย...
(คอลัมน์ระเบียบกฎหมาย คอลัมน์ระเบียบกฎหมายวารสารก้านผู้ใหญ่บ้าน ฉบับเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๘)